

GLYFOSÁT JAKO ÚČINNÁ LÁTKA PRO ŘEŠENÍ KRIZOVÉHO STAVU POROSTU

Application of Glyphosate as an Option for Case of Emergency

Fritz TACK, Wolfgang RÖHL

Summary: As a result of a public hearing the State Parliament of Mecklenburg-Western Pomerania has defeated a motion that was tabled to call the State Government for supporting the prohibition of glyphosate-use before harvest. In certain cases that are listed in a table it should be allowed to apply glyphosate for that purpose in future.

Key words: Glyphosate, Pre Harvest Application.

Souhrn: Na základě výsledků veřejné rozpravy, Zemský sněm spolkové země Meklenbursko – Přední Pomořansko odmítl požadavek spolkové vlády na generelní zákaz užití glyfosátu k účelům desikace porostů. Ve vybraných situacích, které jsou dále v textu uvedeny v tabulce, bude i nadále možné využít glyfosátu jako do současné doby.

Klíčová slova: glyfosát, desikace porostu

Úvod

S otázkou dalšího využití v budoucnosti známé účinné látky glyfosát se nyní potýkáme zejména s ohledem na zjišťovaná a zjištěná rezidua glyfosátu ve sklizňových produktech, a to jak pro další využití v potravinářském průmyslu, tak i pro využití jako krmiva pro živočišnou výrobu. Glyfosát je v současné době standardně využíván jako desikant pro docílení co nejrovnoměrějšího stavu plně vyrovnané zralosti porostu. Na základě zjiště-

ných faktů Spolková rada uvádí, že pravidelné využití a používání glyfosátu pro usnadnění pracovních operací neodpovídá „Správné zemědělské praxi“, není to integrovaný systém pěstování rostlin. Na základě toho již jedna z frakcí spolkové vlády země Meklenbursko – Přední Pomořansko znemožnila využití glyfosátu k desikaci generelně, zůstávají ale v platnosti výjimky, kdy nadále desikovat touto účinnou látkou lze. (1)

Materiál a metody

Dne 12. prosince 2013 se na půdě Zemského sněmu spolkové země Meklenbursko – Přední Pomořansko konalo veřejné slyšení k využití glyfosátu jako desikantu a jeho vlivu na životní prostředí. Důležitou roli zde sehrál Zemědělský výbor sněmu, vše proběhlo

za účasti médií a zájem o problematiku projevil řada radních a občanů. V následujícím textu je uvedeno, v jakých případech bude v budoucnosti nadále možné využít glyfosátu.

Výsledky a diskuse

Prioritní informací do budoucna je, že desikace za pomoci glyfosátu by neměla být standardním opatřením, které bude před sklizní prováděno, ale budou existovat výjimky pro další využití glyfosátu. (2) Indikátory pro desikaci budou sledovány a desikovat by se mělo opravdu jen ve výjimečných případech (7, 8). Na desikaci před sklizní zde připadá zhruba 11 % z celkově využívané účinné látky glyfosát a při desikaci je

ošetřeno asi 5 % ploch z celkové ošetřené plochy glyfosátem (4).

V následující tabulce je uvedeno, kdy lze dále využít účinnou látku glyfosát, a to v souladu se „Správnou zemědělskou praxí“, to znamená v souladu s dodržováním pravidel ochrany životního prostředí a ochrany spotřebitele v rámci „Cross compliance“.

Tab. Indikace pro možné předsklizňové použití glyfosátu (pro desikaci)

č.	indikátor	zdroj
01	pro docílení vyrovnaného dozrání porostu a zlepšení kvality sklizně (zejména při postupném nakvétání a pozdním kvetení rostlin před sklizní)	7, 8, 9
02	pro omezení a minimalizaci sklizňových ztrát, a to zejména pokud jsou specifické podmínky daného ročníku (nejistý průběh v dešťových srážkách a pravděpodobnost silnějších dešťů v období sklizně)	4, 7
03	likvidace prorůstání plevelů porostem, odstranění tzv. „zelených mostů“, kterými se přenáší škodlivé organismy mezi plodinami	3, 5
04	likvidace obrostlých porostů (po poléhání, případně po škodách způsobených mrazem, žírem hlodavců)	3, 5, 8
05	odstranění prorůstání jiných kulturních druhů v plodině	3
06	při nerovnoměrném dozrání porostu v případě vyzimování některých rostlin a neustálé tvorby nových odnoží	9

Poznámka k č. 1. Důležitým vedlejším efektem je úspora nákladů při sklizni a při následném sušení produkce. Negativem je možné ovlivnění klíčivosti a nelze toto doporučit u jarního sladovnického ječmene a množitelských porostů všech kultur. (8)

Poznámka k č. 2. Toto využití není v souladu se „Správnou zemědělskou praxí“ (ve smyslu pouze optimalizace sklizně a sladění jednotného termínu sklizně), avšak na vybraných plochách případně na částech půdních bloků je to možné pro to, aby se sklizeň usnadnila a snížily se náklady na dosoušení. (3, 5, 9)

Poznámka k č. 3. Využití zejména u silně zapevlených porostů před sklizní, v tomto případě je to

v souladu se „Správnou zemědělskou praxí“, cílem je zlepšení podmínek pro sklizeň, desikace je tedy možná (9).

Poznámka k č. 4. K této situaci dochází zejména při časném poléhání porostu vlivem příliš vysokého dusíkatého hnojení, chorob nebo extrémním klimatickým činitelem. (3)

Poznámka k č. 5. K prorůstání jiných kulturních plodin dochází zejména ve velmi „úzkých“ osevních postupech s minimální dobou meziporostního období. Vliv má taktéž nekvalitní příprava seťového lůžka pro následnou plodinu a absence meziplodin. Likvidaci zde lze nahradit mechanicky. (3)

Závěr

Na základě doporučení Zemědělského výboru, Zemský sněm spolkové země Meklenbursko – Přední Pomořansko rozhodl 3.7.2014 o zákazu prodeje přípravků na ochranu rostlin a zejména glyfosátu a přípravků s touto účinnou látkou nezemědělským subjektům, zákaz využití glyfosátu platí také pro zahrady malého typu. (2)

V závěru svého vysvětlení parlament uvádí, že cílem rostlinné výroby je zásobovat v dostatečné míře spotřebitele, občany i zvířata, vysoce kvalitními, hodnotnými a zdravými potravinami. Využívání přípravků na ochranu rostlin se zásadou „správné zemědělské praxe“ a integrovaného systému pěstování vede k dobrému zdravotnímu stavu porostů a pomáhá stabilizovat výnosy plodin

bez negativního vlivu na přírodu a životní prostředí. Je zde společenský cíl – využití POR (přípravky na ochranu rostlin) pouze v nutném případě a k tomu adekvátní dávce a využití zde omezit a dále nepřekračovat. Parlament je názoru, že dosavadní použití glyfosátu neodpovídalo integrované produkci. V souvislosti s tímto jsou od 21.5.2014 platná a Spolkovým úřadem pro ochranu spotřebitele a jistotu potravin (BVL - Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit) vydaná pravidla, jak, kde a v jakých případech lze dále využít POR s účinnou látkou glyfosát. Toto je vnímáno jako udržitelné využití této účinné látky.

Použitá literatura

1. Antrag der Fraktion DIE LINKE „Glyphosateinsatz beschränken“ auf Drucksache 6/2420
2. Beschlussempfehlung und Bericht des Agrarausschusses auf Drucksache 6/3091
3. Agrar- und Umweltwissenschaftlichen Fakultät der Universität Rostock PowerPoint-Präsentation (Anlage 5 zum Kurzprotokoll der 47. Sitzung des Agrarausschusses am 3. April.2014)
4. Arbeitsgemeinschaft „Glyphosat“ der deutschen chemischen Industrie Stellungnahme vom 1. April 2014 sowie PowerPoint-Präsentation (Anlage 2 zum Kurzprotokoll der 47. Sitzung)
5. Bauernverband Mecklenburg-Vorpommern e. V. Stellungnahme vom 31. März 2014 sowie PowerPoint-Präsentation (Anlage 1 zum Kurzprotokoll der 47. Sitzung)
6. Bundesinstitut für Risikobewertung (BfR) Stellungnahme vom 28. März 2014
7. Hochschule Neubrandenburg Stellungnahme vom 2. April 2014
8. Landesforschungsanstalt für Landwirtschaft und Fischerei Mecklenburg-Vorpommern (LFA) Stellungnahme vom 28. März 2014 sowie PowerPoint-Präsentation (Anlage 6 zum Kurzprotokoll der 47. Sitzung)
9. LMS Agrarberatung GmbH Stellungnahme vom 2. April 2014
10. Umweltbundesamt (UBA) Stellungnahme vom 1. April 2014 sowie PowerPoint-Präsentation (Anlage 3 zum Kurzprotokoll der 47. Sitzung)
11. Veterinärmedizinische Fakultät der Universität Leipzig PowerPoint-Präsentation (Anlage 4 zum Kurzprotokoll der 47. Sitzung)

Kontaktní adresa

Dr. Wolfgang Röhl, e-mail: Wolfgang.Roehl@landtag-mv.de

